

WEETJES EN CURIOSA

Overlijdensberichten van Rumstenaars die gediend hebben in het leger van Napoleon

Overlijdensberichten van soldaten die gediend hebben in het leger van Napoleon werden vroeger bewaard in het Algemeen Rijksarchief van Brussel en werden op 2 oktober 1987 overgedragen aan het Rijksarchief van Antwerpen. De aan het Antwerps Rijksarchief overgedragen collectie uittreksels vangt aan met een mapje “Nèthes Deux an VII” en loopt door tot 1817. De kennisgeving van een overlijden van een militair diende te gebeuren op een formulier waarin de econoom of de directeur van het hospitaal meldde dat de genoemde militair overleden was. Hij noteerde eveneens de identiteit van de afgestorvene: zijn naam en voornamen, leeftijd, zijn geboorteplaats, regiment, graad en wat de doodsoorzaak was. In sommige gevallen werden de namen van de ouders vermeld. De gemeente waar de soldaat was geboren vermeldde enkele jaren later het overlijdensbericht in de overlijdensregisters. In Nederland word alleen het overlijdensbericht vermeld in de overlijdensregisters. In België worden in de overlijdensregisters ook de ouders vermeld.

De commissaris van Oorlog bevoegd voor het politietoezicht in het hospitaal diende het attest te bevestigen. De persoonsnamen zijn vaak verbasterd. Dit geldt ook voor de identificatie van de plaatsnaam: die is door een Fransman opgeschreven, en in de meeste gevallen werd die in het dialect uitgesproken door de zieke soldaat.

Rumst = Brumpt – Remsete, Remst enz.

Naamlijst van de soldaten

Beek Jan °Rumst

Conscrit.

Overleden: rue St. Julien nr.105, Cambrai op 23.04.1813.

Rijksarchief Antwerpen, overlijdensberichten nr.102/31.

Cuykens Corneel Joseph °Rumst

Kanonnier 1e reg. art. à pied 16e comp.

Overleden: hospitaal van Gent op 03.11.1813, 21 jaar.

Rijksarchief Antwerpen, overlijdensberichten nr.56/10.

De Vos Jean Francois °Rumst

Fuselier 22e inf.-reg. 5 bat. 4e comp.

Overleden: militair hospitaal van den Haag op 05.08.1811, 21 jaar.

Oorzaak: koorts.

Rijksarchief Antwerpen, overlijdensberichten nr.076/13.

Dom Corneel °Rumst 12.08.1776, zv. Egidius en Elisabeth Marckx.
Kurassier 2^e reg. 3^e esc. 7^e comp.

Overleden: hospitaal van Haumburg, Saksen op 02.02.1808.
Rijksarchief Antwerpen, overlijdensberichten nr.034/08.

Eijckmans Jan Baptist °Rumst zv. Antoon en Anna Maria Puer?
Fuselier 50^e inf.-reg. 5 bat 2 comp.

Overleden: burgerlijk hospitaal van Cambrai op 11.03.1812, 22 jaar.
Oorzaak: koorts.
Rijksarchief Antwerpen, overlijdensberichten nr.125/26 en 125/27.

Naguel (Nagels) Jan Baptist °Rumst
Fuselier 57^e inf.-reg. 4 bat. 1 comp.

Overleden: militair hospitaal van Hamburg op 24.06.1812, 23 jaar.
Oorzaak: koorts.
Rijksarchief Antwerpen, overlijdensberichten nr.141/25.

Bronnen:

Rijksarchief Antwerpen:

Overlijdensberichten van militairen van het Franse Leger afkomstig uit het Departement van de Twee Neten,
Rijksarchief Antwerpen, 2001.

Provinciearchief reeks C nrs. 275 en 288.

Rumstenaars vereerd met de Sint-Helenamedaille

Keizer Napoleon I bedacht zijn vroegere “glorierijke wapenbroeders” in zijn testament van Sint-Helena op 5 mei 1821 met de invoering van de medaille van “Sint-Helena”. Dit eremerk was bestemd voor al degenen die tussen 1792 en 1815 in het Franse leger gediend hadden. De aanstelling in 1852 van Louis-Napoleon Bonaparte tot keizer en de installatie van het Tweede Keizerrijk, bood de neef van Napoleon I de mogelijkheid om deze verbintenis tegenover de overleden en van het Grote Leger na te komen. Napoleon III besliste bij decreet van 12 augustus 1857 met de instructies in de Franse Moniteur (20 en 25 augustus 1857). Vervolgens stuurde de Belgische minister van Binnenlandse Zaken De Decker op zijn beurt op 29 september 1857 een brief naar de provinciegouverneurs. Hierin vroeg hij een lijst op te maken van de militairen die onder de Republiek van het 1ste Franse Keizerrijk hadden gediend. Alle aanvragers dienden geboren te zijn tussen 1773 en 1795. De dienstplicht was ingevoerd in 1798 en van toepassing op alle 20- en 25-jarigen. De jongste soldaten werden in 1813-1814 opgeroepen. Het archief van de medaille van Sint-Helena was opgeslagen in de Grote Kanselarij “Palais de Légion”. Die brandde echter af in de nacht van 23 en 24 mei 1871.

Hierdoor is niet met 100 % zekerheid geweten of deze personen de medaille hebben ontvangen. In België, net zoals in vele andere Europese landen, trokken heel wat bejaarden naar de gemeentelijke

overheid met het oog op het verkrijgen van deze kostbare onderscheiding. Zij moesten ook kunnen bewijzen dat ze in het Franse leger hadden gediend. De meesten hadden daar geen documenten meer over. Dus de gemeenten leverden de nodige documenten. Zij hadden deze personen toch opgeroepen. Minstens 14.000 Belgen zouden uiteindelijk deze medaille ontvangen. Vermoed wordt dat ongeveer 405.000 soldaten van Napoleon (Fransen, Denen enz...) dit eerbetoon in ontvangst mochten nemen. Dit aantal is echter een raming. De archieven waren immers bij een brand verloren gegaan. Bij de uitreiking zag de grootmaarschalk van het Legioen van Eer toe en overhandigde iedereen een door de vorst genummerd en ondertekend certificaat.

De medaille hing aan een erelint met verticale rode en groene strepen. De beeltenis van Napoleon stond in bronzen medaille gegraveerd. Na decennia Frans bewind klonk het nagenoeg een halve eeuw later nog steeds zo in het België van Leopold I. De toenmalige koning moest ook toestemming geven om de medaille van het buitenland, hier in België te mogen dragen. Hierna volgt de lijst van het Departement Twee Neten van 19 november 1857. Aan de onderscheiding was tevens een jaarlijkse rente verbonden van 75 fr.

Bruyndonckx Adrien Corneille °Rumst 06.08.1793, zv. Augustijn en Elisabeth de Wachter.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1813-1814.
Regiment: marine.

Bruyneels Adrien Francois °Rumst 12.05.1792, zv. Peeter en Anna van Cauwenbergh.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1809-1814.
Regiment: marine.

Claes Corneille Antoine °Rumst 08.10.1792, zv. Franciscus en Anna Veckemans.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1813-1814.
Regiment: 1ers chasseurs de la garde.

Cuypens Pierre Francois °?
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1805-1814.
Regiment: 8 ème dragons.

De Belder Jean Francois °Rumst 08.01.1794, zv. Jacobus en Maria Stuyck.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1812-1814.
Regiment: marine impériale.

De Voecht Philippe Jacques °Rumst 05.10.1792, zv. Joannes en Catharina Janssens.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1811-1814.
Regiment: marine impériale.

De Winter Jean Francois °Rumst 22.12.1791, zv. Jan Frans en Maria van Cauwenbergh.

Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1809-1814.
Regiment: marine.

Janssens Jean Joseph °?
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1808-1814.
Regiment: 4ème chevaux – légers.

Mampaey Jean Francois °?
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1811- 1814.
Regiment: marine.

Struyf Jean Baptist °?
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1813-1814.
Regiment: Marine 26 ème de ligne.

Stuyck Jean Baptist °Rumst 07.01.1792, zv. Adriaen en Isabella De Belder.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1813-1814.
Regiment: 18 ème de ligne.

Switsers Egide °?
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1811-1814.
Regiment: garde de Paris, 134 éme de ligne.

Van Cauwenbergh Pierre Jean °Rumst 07.02.1792, zv. Cornelis en Joanna van den Wijngaert.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1811-1814.
Regiment: marine impériale

Van der Plancken Jean Francois °?
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1811-1814.
Regiment: 45 ème de ligne, 3 ème d'artillerie.

Van Loock Jean Claude °?
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1811-1812.
Regiment: 7 ème sapeurs mineurs.

Wyckmans Corneille °Rumst 11.03.1792, zv. Petrus en Lucia Vermeylen.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1811-1812.
Regiment: 7 ème sapeurs mineurs.

Wijckmans Jean Baptist °Rumst 30.08.1787, zv. Petrus en Lucia Vermeylen.
Woonachtig te Rumst.
Dienstperiode: 1809-1814.
Regiment: garde de Paris, 164 ème de ligne.2

Bronnen:

1 België onder het Franse bewind 1792-15, Gemeentekrediet, 1993.

2 Parochieregisters van Rumst, Moniteur 31.12.1858 en de Sint-Helena website.

EXTRAIT MORTUAIRE.

le nom de la
st situé l'hôpi-
assi si l'hôpital
litaire, séden-
ant.

COMMUNE de *Gand* (a) 10
HÔPITAL de *Gand*

Du registre des décès dudit hôpital a été extrait ce qui suit :

Le Sieur *Corneil Joseph Cuykens* (b)
Canonier au 1er Régiment d'artillerie
à pied 16me Compagnie âgé de 21 ans

natif de *Rumst* canton de *Willebroeck* département
de *Duyn* est entré audit hôpital le *sept* du mois
d'*octobre* l'an *1808*. et y est décédé le *sept* du mois
d'*février* l'an *1809* par suite d'*un coup de suite de typhé* (c).

er les prénoms
cédé, le corps
ie dans lesquels
il était enrôlé
conscrit embri-
elle classe; dans
er aussi la com-
ton et le départ-
été enrôlé: s'il
nt, on le dési-
que les prénoms,
ne, canton, dé-
classe de celui
ait.

uer le genre de
de blessure dont

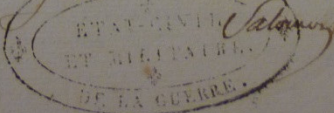
JE soussigné, Économe dudit hôpital, certifie le présent extrait véritable
et conforme au registre des décès dudit hôpital.

Fait à *Gand* le *1er* du mois de *mars* *1809*

M. J. B. Dehouman

Nous, Commissaire des guerres chargé de la police de l'hôpital
de *Gand* certifions que la signature ci-dessus est celle de
M. J. B. Dehouman Économe, et que foi doit y être ajoutée.

Fait à *Gand* le *7* du mois de *mars* *1809*

Hospitaal van Gent
Corneel Joseph Cuykens °Rumst
Kanonnier 1° reg. art. à pied 16e comp.
Opgenomen in het hospitaal op 07.10.1808.
Overleden aldaar op 27.02.1809.
Rijksarchief Antwerpen, overlijdensberichten nr.056/10.

Hugo Driesen